

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 6. An sit possibles species impressa, per quam Deus intuitiuè
videri possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

actus vitales, saltem qui de facto dantur, per actionem superadditam ab ipsis adæquatè distinctam fieri: atque adeo, qui modò fiunt per vnam, oriundam essentialiter ab his principijs, potuisse fieri per aliam oriundam ab alijs iuxta doctrinam statutam in Pharo Scient. disp. 2. q. 1. consequenter asserimus, omnes actus vitales, qui de facto fiunt à naturà per comprincipium intrinsecum, diuinitus effici potuisse per solum auxilium extrinsecum, vt propositio data fert. Cuius proinde nulla maior desideratur probatio. Loquimur autem de actibus, qui de facto fiunt: quia hi sunt vt minimum iuxta dictam vniuersalem doctrinam, qui per actionem superadditam à se adæquatè distinctam fiunt. An verò intra latissimum possibilitatis campum sint aliqui se ipsis à suis principijs citra actionem superadditam dependentes, atque adeo impotes, vt aliter, quàm ab iisdem principijs, fiant, nec negamus modò, nec affirmamus.

85 Ex dictis inferitur, malè excepisse Egidium Lusitanum ab vniuersali doctrinà actuum supernaturalium statutà visionem beatificam: quasi hæc per auxilium Dei extrinsecum ab intellectu fieri nequeat; eo quòd lumen gloriæ, vt putat, non solum exercet in visionem munus causæ effectiue: eam cum intellectu faciendo, sed etiam munus causæ formalis manifestando obiectum: primumque munus benè per auxilium extrinsecum suppleri potest, secus secundum. Sed malè, inquam. Primò; quia lumen gloriæ in genere tantum causæ efficientis manifestat obiectum, faciendo cum intellectu visionem, quæ manifestatio eius formalis est: nulla quippe manifestatio obiecti formalis excogitari potest; quæ non sit formalis obiecti præsentatio, siue notificatio: qualis sola visio est, non lumen. Secundò; quia lumen non est forma visionis intrinsecè constituens ipsam, cum sit ab eà adæquatè distinctum, vt supponit Egidius ipse; neque est titulus, cur visio beatifica in vniuersum essentialiter sit connexa cum lumine, vt ex dictis hætenus constat. Ergo, quidquid sit de alio influxu luminis in visionem spectante ad genus causæ formalis, poterit optimè stare visio sine illo, atque adeo sine ipso lumine, per solum auxilium extrinsecum ab intellectu facta.

86 Deinde inferitur, malè etiam Arrub. apud Ripald. sect. 5. requirere ad actus supernaturales liberos præ necessarijs effectuum concursum aut habitus infusi, si adest, aut saltem gratiæ præuenientis, quæ in sancta cogitatione, aut etiam in motu voluntatis indeliberato consistit: quasi absque tali concursu libertas talium actuum stare non possit. Malè, inquam. Primò; quia ad rem nullum discrimen extat inter actus necessarios, & liberos; cum ad vtrosque debeat moueri voluntas per præuiam cogitationem; nec magis hi, quàm illi possant huius concursum effectuum in defectu habitus. Secundò; quia ad neutros requiritur huiusmodi effectibus concursus dictæ præuiæ cogitationis; cum sat sit, eam concurrere per modum conditionis, siue causæ moralis illuminantis, allicientis, mouentisque voluntatem ad operandum, vt mouet præuia cogitatio etiam ad actus naturales, iuxta doctrinam vniuersalem traditam à nobis in Pharo disp. 7. q. 1. hypoth. 1.

87 Quarunt hic aliqui, vt videre est apud Recupit. lib. 6. q. 19. quænam sit causa subiectiua, atque etiam efficiens luminis gloriæ. In qua questione certum est primò, lumen gloriæ in in-

tellectu subiectari: quia datur ad eleuandum illum, vt videat Deum, iuxta dicta q. 3. In meà autem sententià non distinguente realiter intellectum ab animà adhuc est certius: quia non est aliud ab intellectu, in quo subiectetur. Secundò certum est, lumen gloriæ à solo Deo fieri; ipso intellectu non concurrente ad effectiorem eius: id enim commune est habitibus supernaturalibus, quale lumen est, à solo Deo infundi, vt concurs Theologorum sententia tenet. Dubitari tamen potest, an Christi humanitas vt physicum Dei instrumentum concurrat ad productionem luminis. Partem affirmatiuam tanquam probabilem tradit Soar. tom. 1. in 3. p. disp. 3. sec. 1. & latè tuerur Recupit. supra. Qui ad rem videndi. Ego enim ad materiam de Incarnatione, ad quam istud pertinet dubium, illud remitto.

Deinde quarunt hic nonnulli, an lumen gloriæ in ratione doni accidentalis sit omnium maximum. De qua questione opportuniùs alibi. Videatur interim Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 13. Vbi ex professò tractat illam.

QVAESTIO VI.

An sit possibilis species impressa, per quam Deus intuitiue videri possit.

89 **Q**uid nomine speciei impressæ veniat intelligendum, satis est notum ex Philosophià; ex dictisque à nobis in Pharo Scient. disp. 1. q. 1. & seqq. nimirum quædam qualitas, quæ instar cuiusdam seminis obiecti cognoscendi potentiam cognoscitiuam inuadit ad eius cognitionem faciendam, concurrente scilicet ad hanc effectiue simul cum illà iuxta nostram, & communem sententiam ibidem statutam. De huiusmodi igitur qualitate quærimus, an sit possibilis in ordine ad cognoscendum Deum intuitiue, & sicuti est in se. Negant communiter Thomistæ, Caiet. 1. p. q. 12. art. 2. Bana. ibid. dub. 1. Zumel disp. 2. Ripa dub. 2. Nazar. contr. 1. Nauarret. contr. 34. §. 2. Gonzal. disp. 25. sec. 3. Machin. disp. 15. sec. 1. Ioan. à S. Th. & Carmelitani ad eum art. 2. cum Syluestro, Ferrar. Sor. & cæteris omnibus communiter. Quibus accedunt ex nostris Arrub. 1. p. disp. 16. cap. 4. Gran. tract. 4. de Visione disp. 5. sec. 3. Tann. 1. p. disp. 2. q. 6. dub. 2. num. 11. & Ripalda in manuscriptis de visione, necnon Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 4. Recupit. lib. 6. q. 21. Quiros disp. 25. sec. 2. & seqq. & Derkenis disp. 7. de Deo cap. 7. Pro affirmatiuà verò sententià stant Mol. 1. p. q. 12. art. 2. disp. 1. Valen. q. 12. pun. 2. Falol. dubit. 10. Vazq. disp. 38. Becan. tract. 1. cap. 9. q. 2. Herice disp. 40. cap. 8. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 13. & disp. 30. Metaph. sec. 11. & tom. 1. in 3. p. disp. 29. sec. 2. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 5. sec. 2. num. 33. Egid. Lusit. lib. 8. de Beat. p. 2. q. 2. art. 2. Arriaga tom. 1. in 1. p. disp. 8. sec. 2. subl. 3. Alarc. tract. 1. disp. 3. cap. 2. Gasp. Hurt. 1. p. disp. 10. diff. 3. Onied. 1. 2. tract. 1. contr. 8. punc. 4. & in Philos. contr. 13. de Anim. Præposit. 1. p. q. 12. art. 2. dnb. 2. Martinon disp. 8. sec. 3. Veken. disp. 11. n. 35. & apud eos alij.

Propositio vnica.

90 Possibilis est species impressa, per quam Deus intuitiue videri possit.

Potissima huius propositionis probatio ex solutione, refutationeque argumentorum, quibus ea ab Aduersarijs impetitur, petenda est. Huiusmodi enim propositionum, quae diuinam omnipotentiam commendant, adstruendo possibilitatem aliquarum rerum, de quarum impossibilitate non constat, in solutione, refutationeque argumentorum, quibus opposita impossibilitas induci intenditur, stat potissima probatio, vt alias non semel est notatum. Interim tamen, dum argumenta aduersa diluimus, nonnulla etiam inferemus, quibus propositio data non parum confirmetur.

91 Igitur contra illam obicitur primo S. Th. cum quatuor ipsius argumentis, quibus 1. p. q. 12. art. 2. aliisque in locis probat, essentiam Dei ab intellectu creato per aliquam similitudinem videri non posse. Argumenta autem S. Th. huiusmodi sunt. Primum. Cognito per quaecunque similitudinem habita specularis est, & enigmatica, vt docet August. 15. de Trin. cap. 9. ex illo Apostoli, *Videmus nunc per speculum, & in enigmate*. Sed visio beatifica talis esse non potest. Ergo nec per similitudinem haberi. Secundum. Per similitudines inferioris ordinis rerum nullo modo superiora possunt cognosci; sicut per speciem corporis non potest cognosci essentia rei incorporea. Multo igitur minus per speciem creatam quaecunque potest essentia Dei videri. Tertium. Essentia Dei est suum esse. Sed nulla forma creata potest esse suum esse. Ergo nulla forma creata potest esse similitudo representans essentiam Dei. Quartum. Essentia Dei est aliquid incircumscriptum. Ergo per speciem creatam, quae quid limitatum est, representari non potest.

92 Respondeo, quod ad mentem S. Th. attinet, eam satis esse dubiam in re praesenti. Valent. & Salas arbitrantur, negare quidem illum, speciem impressam Dei possibilem esse, non tamen de potentia absoluta, sed de ordinaria. Vazq. cum Vigoracensis, lateque probare contendit disp. 39. S. Th. in praedictis non agere de specie impressa, sed de expressa, quae prius cognita ducat in cognitionem obiecti. Soar. Arrub. Egid. Heric. & omnes Thomistae supra commemorati vnanimiter opinantur, speciem impressam Dei tanquam omnino impossibilem reijci a S. Th. Fasol. vero existimat, S. Th. solum intendere, esse impossibilem in vniuersum speciem, siue ea impressa sit, siue expressa, per quam prius cognitam Deus, sicuti est in se, videatur. Quod late probat, relatis varijs textibus ipsius S. Th. Hanc ego expositionem (a qua expositio Vazq. parum recedit) amplector non nihil amplius explicatam. Itaque reor, S. Th. solum intendere, esse impossibilem similitudinem creatam, quaecunque ea sit, ad cuius instar cognoscatur Deus, vt est in se; ita, vt intellectus talem cognoscens similitudinem, in ea tanquam in substituto quodam obiectiuo cognoscat Deum; similemque subinde omnino, seu potius eundem conceptum obiectiuum formet de Deo, ac habet de tali similitudine pro Deo ipso substituta; qualiter nos pro praesenti statu

cognoscimus, quaecunque per species alienas, atque adeo etiam per alienas similitudines, perque substituta aliena cognoscimus, vt late explicatum est in Pharo disp. 2. q. 3. & saepe alias repetitum; & qualiter etiam saepe in imagine materiali solemus cognoscere prototypum tanquam in substituto, formando eundem conceptum obiectiuum prototypi, ac habemus imaginis. Per huiusmodi enim similitudinem obiectiuum cognosci Deum, & simul, prout est in se, intuitiue cognosci, termini sunt prorsus repugnantes; quia, quidquid per talem similitudinem cognoscitur, eo ipso ad instar alterius, & aliter, quam est in se, cognoscitur; & consequenter non, vt est in se. Et haec sane est similitudo creata, per quam Deum, vt est in se, cognosci non posse plane probant S. Th. argumenta. De qua proinde Doctor Angelicus censendus est loqui; non vero de specie impressa, de qua nos agimus in praesenti q.

Id quod non parum confirmatur. Quia, vt constat ex argumento *Sed contra*, de ea similitudine agit S. Th. quae facit cognitionem enigmatica, qualis iuxta Apollolum est nostra pro statu praesenti rerum insensatarum. Cognito autem enigmatica solum est, quae habetur per similitudinem obiectiuam tanquam per substitutum, atque adeo tanquam per quoddam anigma obiecti cogniti, iuxta dicta à nobis latius loco citato; non item, quae habetur per speciem impressam tanquam per comprincipium factiuum eius. Siquidem tales sunt iuxta S. Th. & omnes communiter cognitiones intuitiuae, quas habent Angeli de rebus naturalibus ab ipsarum speciebus impressis oriundae; & tamen sententia etiam S. T. & omnium non sunt enigmatica; cum sint intuitiuae, & clarissimae, atque adeo ipsarum rerum, prout sunt in se.

Ad argumenta igitur S. Th. quaecunque deum ratione inueniantur explicata à Thomistis, respondendum est, per ea quidem nequaquam reijci speciem impressam, per quam Deus ab intellectu creato videri possit vt per comprincipium visionis, sed speciem, seu similitudinem, ad cuius instar Deus possit cognosci, vt est in se, modo explicato. Et quidem, si superioritas Dei, infinitas eius, & necessitas in essendo impossibilitatem argueret speciei impressae ipsius Dei, vt per argumenta S. Th. Thomistae existimant probari; quasi per speciem impressam inferioris ordinis in essendo obiectum superioris ordinis in essendo nequeat intuitiue cognosci. Certè, potiori iure argueretur ex eodem capite contra plerosque ex Aduersarijs impossibilitas speciei expressae ipsius Dei, quam cum communi adstruximus supra disp. 17. q. 11. Imo & contra fidem argueretur impossibilitas visionis beatificae, aut etiam cuiuscunque principij talis visionis productiuum, qualis citra omne dubium est intellectus creatus, & lumen gloriae eleuans illum. Si enim species impressa, quae solum habet esse quoddam principium speciei expressae, & visionis Dei, propter sublimitatem tanti obiecti quid creatum esse non potest; cur ipsa species expressa, & visio, quae immediatius tanguit ipsum obiectum, ceteraque eius principia poterunt quid creatum esse? Certè Thomistae nullam vnquam congruam rationem excogitabunt, cur Deus formaliter representari, atque cognosci per visionem creatam possit, & non possit per speciem creatam representari virtualiter. Neque rationes, quae excogitarunt haec-

nus tanti momenti sunt, ut in illis refellendis oporteat morari. Videantur apud Doctores nostræ sententiæ satis, superque confutatæ.

95 Secundo contra nostram propositionem obijci solet. De ratione speciei impressæ est procedere naturaliter ab obiecto, cuius est species, casu, quod ab illo procedat, & non ab agente eminentiori. Ergo, si est possibilis species impressa Dei, cum ipsa non ab agente eminentiori, sed ab ipso Deo, qui est obiectum manare debeat, ab eo utique naturaliter, & necessariò erit oriunda. Quod tamen profus est impossibile. Nam Deus nihil ad extra potest producere ex necessitate naturæ: tum quia iste modus operandi imperfectus est: tum quia, quod ita à Deo procederet, non posset non esse infinitum, totamque Dei potentiam exhauriens, saltem in suo genere. Hoc argumento utuntur Nauarr. Albel. Granad. & alij.

96 Respondeo tamen primò, negando, de ratione speciei impressæ in vniuersum esse procedere naturaliter ab obiecto casu, quod ab illo procedat. Quia non est, cur sit productio speciei impressæ magis naturalis obiecto, quando illam producit, quam est productio ipsius cognitionis, quando ad illam immediate concurrat: & tamen in sententiâ Aduersariorum, & omnium, quando Deus immediate causat visionem sui, non ex necessitate naturæ, sed omnino liberè causat. Igitur omnino etiam liberè poterit sui speciem causare. Itaque, quidquid sit de alijs obiectis, Deus non necessariò, sed liberè potest causare sui speciem, sicut potest sui cognitionem: quin iste modus causandi magis conceptui speciei, quam conceptui cognitionis repugnet. Respondeo secundò, Deum non in quantum obiectum, sed solum in quantum omnipotentem esse principium causatum aut speciei, aut cognitionis sui. Ut sic autem exploratissimum est, illum non ut agens naturale, sed ut agens liberum operari. Eodem quippe modo aut sui speciem, aut sui visionem in intellectu beati potest producere, ac potest producere in intellectu vnius Angeli aut speciem, aut visionem alterius. Ad id enim opus non est, quod sit ipse in quantum omnipotens quid eminentius se ipso in quantum obiecto, ut constat. Quod autem Deus non in quantum obiectum, sed solum in quantum omnipotens sit principium causatum aut speciei, aut cognitionis sui, inferius q. 7. probandum est. Vbi de materia huius argumenti plura dicenda sunt.

97 Instabis. Species impressa ex suo conceptu semen quoddam obiecti est oriundum ab illo præcisè in quantum cognoscibili eo fine, ut per forum cognitionis conceptum à potentia cognoscitiuâ ipsum obiectum cognoscatur. Sed de ratione seminis est, naturaliter emitti à principio, cuius est semen. Ergo de ratione speciei impressæ est, naturaliter produci ab obiecto per ipsam cognoscibili in quantum cognoscibili: qualiter species impressa Dei à Deo produci non potest. Respondeo, speciem impressam metaphoricè dumtaxat dici semen obiecti, nec opus esse, quod metaphora in omnibus exactè obseruetur. Licet enim semen naturaliter semper à principio suo produci soleat, non est necesse, quod species pariter semper producat à suo obiecto. Fieri enim potest, ut vel ab ipso nascatur liberè, vel non ab ipso, sed ab alio nascatur. Neque requiritur, quod species à suo obiecto in quantum cognoscibili prodeat, ut ex dicendis quæst. 7. citatâ constabit.

Tertiò obijcitur. Omnis species impressa, 98 vicaria est obiecti ordinata naturâ suâ ad suppleendam vicem illius, quando illud aut absens est, aut improportionatum potentia. Ergo species impressa Dei omnino impossibilis est. Probo consequentiam. Quia, cum repugnet, Deum aut absentem, aut improportionatum esse intellectui creato illustrato lumine gloriæ: nec possit propterea vilo modo eius absentia suppleri, vel improportio; consequitur, repugnare quoque entitatem, de cuius conceptu essentiali sit, talem absentiam, aut improportionem suppleri; qualis esset species impressa Dei. Respondeo primò, admittendo gratis, omnem speciem impressam vicariam esse obiecti ordinatam naturâ suâ ad suppleendum vicem illius; non tamen solum, quando illud absens, aut improportionatum est, sed etiam quando quacunque aliâ de causâ per se non inluit in sui cognitionem. Sic enim bene stat, esse possibilem speciem impressam Dei, quæ valeat suppleri vicem obiecti non quidem improportionati, aut absentis, sed nolentis pro nutu suo per se immediatè influere in sui visionem. Deinde respondeo secundò, negando, omnem speciem impressam vicariam obiecti esse debere ordinatam naturâ suâ ad suppleendam vicem illius. Tales enim esse non possunt species eorum obiectorum, ad quæ in quantum talia sunt nullatenus pertinet causare effectiue sui cognitionem: eo quod ad illam effectiue causandam aut immediatè, aut mediâ specie à se productâ nullam vim habent. Huiusmodi quippe obiectorum species neutiquam dici possunt se gerere ut vicariæ eorum, quando funguntur munere ad ipsa obiecta non pertinente, cuiusmodi est, cognitionem producere, quam ipsa nulla ratione producere valent. Esse autem plurima obiecta, quæ in quantum huiusmodi nullam habeat vim effectiuam suarum cognitionum, de eorumque genere esse substantiam diuinam, ex dicendis q. 7. competentum fiet. Quod si quis velit adhuc vocare vicariam obiecti speciem, quæ ipsius obiecti progignit cognitionem, quantumuis ad hanc obiectum ipsum neque immediatè, neque mediatè valeat vilo modo concurrere, impropiè quidem loquetur. Sed ego parum cum eo contendam. Loquatur, ut voluerit.

Aduerto hic, nonnullos eam dumtaxat 99 qualitatem speciem impressam vocare, quæ suâ naturâ ordinata est ad suppleendam impotentiam obiecti, vndeunque illud sit impotens ad causandam visionem. Quo iure speciem impressam Dei impossibilem esse dicunt: etsi fateantur possibilem qualitatem impressam ad causandam visionem, imò & valentem suppleri concursum actualem Dei obiectiuum. Cæterum hi abutentes vocabulo re ipsâ consentiunt nobiscum. Eam enim qualitatem, quam ipsi fatentur possibilem, vocamus nos cum communi speciem impressam; de cuius vtrique ratione solum est informare potentiam cognoscitiuam, complere eam in actu primo, iuuareque in actu secundo ad productionem cognitionis, atque adeo vltimò determinare illam, ut potius in hanc huius obiecti cognitionem, quam in aliam alterius prodeat. Quæ si per qualitatem possibilem comparatione visionis Dei possunt præstari, ut verè possunt, possibilis sanè est species impressa Dei, qualis talis qualitas est.

Quartò obijcitur ex Arrub. Repugnat, 100 quod Deus per aliquid à se distinctum reddatur proximè intelligibilis: quia ipse per suam essentiam

tiam proximè, & summè intelligibilis est, non solum terminatiuè, sed etiam motiue; & nulla entitas potest ab extrinseco accipere, quod per suam essentiam habet. Ergo repugnat species impressa Dei; quia de conceptu quidam speciei impressa est, reddere proximè intelligibile obiectum, cuius est species. Respondeo, non repugnare, quod habeat entitas, diuerso tamen modo, ab extrinseco aliquid, quod ab intrinseco, & per suam essentiam habet. Quamuis enim ignis per suam essentiam habeat esse proximè productiuum calorem, id ipsum potest habere insuper per calorem sibi inhaerentem; quia non est, cur calor nequeat esse immediatè producibilis tum ab ipsa substantià ignis, tum ab alio calore. Deus etiam medio igne à se producto potest alium ignem causare, cuius per se proximè, & immediatè se solo causatiuus est. Quidni igitur poterit medià specie impressa producere visionem sui, quantumuis eam per se ipsum immediatè, & se solo possit producere? Quod est, posse per speciem impressam extrinsecè reddi proximè intelligibilem, quo sensu loquitur obiecto; tamen si intrinsecè per se ipsum proximè intelligibilis sit. Et quidem, si Angelus, vt communis sententia fert, ita est per suam essentiam proximè à se intelligibilis, seu immediatè causatiuus suæ de se cognitionis, vt etiam per speciem à Deo productam talis possit euadere; quia non est, cur nequeat imprimi cuius Angeli species de ipso, quæ imprimitur alteri Angelo; cur repugnet, Deum pariter reddi proximè intelligibilem per speciem, quantumuis talis sit intrinsecè per suam substantiam?

107

Quintò obijciuntur. Positâ in mente Beati specie impressa Dei, duo sequuntur contradictoria; nempe producturam illam connaturaliter visionem; quia esset principium connaturale eius simul cum intellectu Beati, & lumine gloriæ; & non producturam connaturaliter, quia in conspectu substantiæ Dei agentis principalis speciei, quæ esset instrumentum, neutiquam deberetur ei visionis productio. Respondeo, positâ specie Dei in mente Beati, nequaquam posse productionem visionis insolidum, & adæquatè debitam esse tum speciei, tum substantiæ Dei, vt est notum: quia prorsus repugnat, vt ius adæquatè ad eandem rem in multis subiectis insolidum reperiat; cum esse ius insolidum, & adæquatè huius subiecti aliud non sit ex conceptu suo, quam esse ius huius solius, & non alterius. Vel ergo in alterutrâ tantum erit ius adæquatè; & sic ea solum produceret connaturaliter visionem: vel in vtrâque inadæquatè; & sic ambæ indiuisim ad illam producendam concurrent. Si ius aliquod siue totale, siue parziale ad producendam visionem speciei prædictæ concedas in conspectu substantiæ Dei, ecce connaturaliter ipsa visionem causabit, siue seorsim à Dei substantiâ per modum obiecti concurrente, siue simul cum illâ. Si verò omnè ius illi neges, soli diuinæ substantiæ vt obiecto attribuens; fateor tibi, in tali opinione nullatenus posse visionem connaturaliter nasci ab specie. Meâ tamen id nihil interest ad rem præsentem, dum possit supernaturaliter, vt verè poterit. Quocumque igitur modo philosophis de huiusmodi iuribus, seu debitis naturalibus, contra possibilitatem speciei, quam modò adstruere molimur, nihil prorsus concluditur. In meâ tamen sententiâ res planior est, qui censeo, diuinam substantiam nullum ius titulo obiecti habere

ad producendam sui visionem; vt pote quæ non titulo obiecti, sed titulo causæ vniuersalis concurret ad illam, vt in seqq. ostendam.

Sextò obijciuntur ex Machin. Gran. & alijs. Visio Dei à solâ substantiâ diuinâ, tanquam à connaturali principio petit oriri; quia sola obiecta, dum sunt præsentia, & proportionata, qualis est semper substantia Dei, principia connaturalia sunt cognitionum suarum; species connaturalium succedunt in eorum defectum. Ergo repugnat connaturali instrumentum dictæ visionis, qualis species impressa deberet esse. Ergo absolute repugnat talis species. Admissio imprimis antecedente, & primâ consequentiâ; nego secundam. Quia, licet nequiret species impressa esse causa connaturalis visionis, eo quod soli substantiæ Dei debita, & connaturalis esset eius productio; inde profectò non inferitur, esse impossibile absolute talem speciem, quæ supernaturaliter saltem esset visionis causatiua, vt etiam num. præced. notatum est. Sed liberiori incedens viâ nego antecens, & probationem. Quia existimo pleraque obiecta, quæ obiecta sunt, non esse connaturalia principia suarum cognitionum, quantumuis sint præsentia, & proportionata; de eorumque numero esse substantiam diuinam, De quo infra q. 7. tractandum.

Mitto alia leuiora, quæ ex dictis facile ab vnoquoque retundi possunt; & apud Egid. supra, apud Fasolum, Herice, Amicum, & Recapitulum proposita, & refutata videri possunt. Venioque septimo loco ad illud, quo Ripaldanouâ quadam viâ conatur stabilire repugnantiam speciei impressæ Dei. Pro quo supponit ex antea à se statutis, Deum in sui visionem duplicem concurrere habere; alterum vniuersalem per modum causæ primæ; alterum particulatam per modum obiecti; vtrumque autem immediatum, & liberum. Censet enim, ad perfectionem Dei spectare dominium immediatum in suam actionem, non solum, quam exhibet vt causa prima vniuersalis per omnipotentiam, sed etiam, quam exhibet vt causa obiectiua particularis per naturam, per aliasque suas formalitates cognoscibiles. Hinc ita format argumentum. Species impressa vicaria concursus obiectiui derogaret immediato, & perfectissimo dominio, quod Deus in talem concursum habet. Ergo implicatoria est omnino talis species. Consequentia liquet. Quia Deus eiusmodi immediato dominio sine imperfectione, & consequenter absolute carere non potest. Antecedens autem probatur. Quia, positâ prædictâ specie, nequiret Deus immediatè per modum obiecti impedire visionem sui, actionemve productiuam eius cohibere eo quod tunc in quantum obiectum non immediatè, sed remote, mediâ videlicet specie, concurreret ad illam. Dominium autem immediatum in aliquam actionem absque immediatâ potestate illam impediendi non datur, vt notum est. Confirmat, & declarat amplius. Deus vt causa prima non potest delegare alicui qualitati creatæ concursum suum generalem; quia vt causa prima nequit non concurrere immediatè ad omnem effectum creatum propter dominium immediatum, quod in illum, in eiusue causationem debet habere, vt vno ore contra Durandum consentitur alijs Theologis quorum plerique seueris notis inurunt Durandi sententiam. Ergo neque concursum suum obiectiuum potest Deus vt causa obiectiua particularis delegare speciei impressæ propter dominium

immediatum, quod etiam debet habere in talem concursum. Etenim tam essentialis est naturæ diuinæ virtus obiectiua immediatè dominatiua visionis, quam est essentialis omnipotentia virtus generalis immediatè dominatiua cuiusvis effectus. Nec minùs dominio obiectiuo naturæ diuinæ derogaretur, si Deus per modum obiecti mediâ specie impressâ, & non immediatè concurreret ad visionem sui, quam derogaretur dominio vniuersali omnipotentia; si Deus mediâ qualitate, & non immediatè concurreret ad quemuis effectum.

104 Acuta sanè cogitatio, in quam etiam incidit Recupit. q. 21. citatâ n. 28. Sed me non mouet. Primò; quia cenſeo, Deum nullo peculiari concursu concurrere ad visionem sui per modum obiecti, præter eum, quo vniuersaliter concurrat per modum causæ primæ ad reliquos effectus creatos. Quod infra q. 7. probandum mihi est. Sublato autem à Deo huiusmodi obiectiuo, atque peculiari concursu, tota ruit argumentatio facta, vt constat. Secundò; quia demus, naturam diuinam talem concursum obiectiuum per se immediatè posse præstare; quid vetat, vt illum non præstet de facto, sed visio aut à solâ omnipotentia, aut ab ipsâ simul, & ab specie impressâ procedat? Quemadmodum enim visio, quæ se Angelus intuetur, ab ipsâ Angeli substantiâ tanquam ab obiecto proprio immediatè, & connaturaliter nascitur; & nihilominus aut à solo Deo, aut à Deo simul, & ab specie Angelo impressâ supernaturaliter saltem produci potest, vt communissima Theologorum sententia fert. Ita pariter non est, cur visio beata supernaturaliter saltem nequeat procedere aut à solo Deo vt omnipotenti, aut insuper ab specie impressâ: tametsi connaturaliter ab ipso Deo in quantum obiecto nascatur. Nulla enim idonea ratio videtur reddi posse, cur visio beata maiori necessitate petat produci immediatè à suo obiecto vt obiecto, quam petat visio Angeli produci à suo. Deus quippe vt summum dici potest vendicare sibi dominium obiectiuum immediatum in visionem, quæ ab ipso vt ab obiecto procedit de facto: non itidem in eam, in quam de facto non confert concursum obiectiuum. Posse autem non conferre, cum visio re ipsâ aliunde nascitur, inde insuper confirmatur. Quia passim non confert Deus in effectus causarum secundarum, dum isti à suis causis adiutis eius concursu vniuersali nascuntur, concursum, quem in ipsos se solo vt causa particularis independentè à causis secundis possit conferre. Tertio; quia demus præterea, repugnare, quòd Deus non exerceat dominium obiectiuum immediatum in quamlibet visionem sui, sicut repugnat, quòd non exerceat dominium causæ primæ immediatum in quemlibet effectum creatum. Per hoc profectò non adstruitur impossibilitas speciei impressæ, vt contendit Ripaldæ. Quia, sicut citra dispendium dominij immediati causæ primæ producit Deus plerisque effectus per causas secundas concurrentes simul cum illis ad ipsos effectus; ita citra dispendium dominij obiectiuo immediati poterit Deus per speciem impressam concurrentes simul cum illa producere visionem sui; vt per intellectum creatum, & lumen gloriæ producit iuxta sententiam omnium. Fore autem, vt illa retineret adhuc conceptum quiditatum speciei impressæ, (quicquid nonnulli contradicant); tamen concursum æquatum obiecti supplere non possit, ex postmodum dicendis constabit. Liqueat ergo, per huiusmodi

argumentationem Ripaldæ, & Recupiti non magis solidè, quam per alias speciem impressam Dei probari impossibilem.

Accedat iam octauo loco Recupitus, qui 105 q. 21. citatâ post reiectas in cap. 1. octo implicantiis, vt ipse loquitur, adductas ab alijs totidem cap. 2. & 3. ex quibusdam principijs suppositis exhibet, quibus, speciem impressam Dei omnino impossibilem esse, probare contendit. Supponit itaque ex communi, speciem impressam se habere ex parte obiecti, lumen autem, & alios habitus ex parte potentia. Speciem autem ex parte obiecti se habere, alijs reiectis explanationibus, dicit, in eo consistere, quòd species impressa ex suo conceptu sit complementum obiecti, & perfectio eius in ratione intelligibilis tanquam eius actiuitas, & instrumentum. Quo fit, vt per suam essentiam supponat obiectum perfectibile, atque adeò non perfectum per se in ratione intelligibilis; quale putat esse omne ens creatum: quia omne ens creatum, (inquit q. 20. n. 5.) sicut est deficiens in ratione entis, ita est deficiens in ratione intelligibilis; & sicut participat rationem entis cum aliquo defectu, ita etiam rationem intelligibilis: cum tamen ens inereatum nullo modo deficiens, atque adeò nullo modo perfectibile per aliud à se distinctum sit. Vnde speciem impressam appellat accidens obiectiuum, id est perfectiuum obiecti, cuius est species. Deinde supponit, accidens ex conceptu suo esse perfectiuum substantia, siue subiecti: atque ita implicare accidens, quòd nullius subiecti sit perfectiuum, nisi subiecti essentialiter eandem perfectionem præhabentis. Hoc enim ipso esset, & non esset perfectiuum. Esset; quia accidens talis subiecti. Et non esset; quia ratio perfectiui intrinsecè respicit perfectibile: perfectibile autem importat carentiam in se eius perfectionis, secundum quam est ab alio perfectibile. Accidens autem prout perfectiuum subiecti, cuius est accidens, vocat accidens subiectiuum. His positis.

Speciem impressam Dei esse impossibilem 106 probat primò. Implicat accidens subiectiuum, quòd nullius subiecti sit perfectiuum; eo quòd subiectum, cuius solius est accidens subiectiuum, non est perfectibile. Ergo implicat accidens obiectiuum, quòd nullius obiecti sit perfectiuum; eo quòd obiectum, cuius solius est accidens obiectiuum, non est perfectibile. Sed talis est ex suo conceptu species impressa Dei. Ergo implicat. Quòd argumentum late extendit; etsi ex principijs suppositis satis videatur constare. Probat secundò. Quia species impressa Dei neque esset principium merè obediens visionis; tum quia omnis species impressa principium connaturale est speciei expressæ; tum quia lapis, & quiduis aliud principium merè obediens visionis esse potest, cum tamen non sit species: neque esset principium connaturale visionis; quia talis connaturalitas nec comparatione potentia, cui sufficit lumen, nec comparatione obiecti, quòd per se est connaturale principium, atque adeò nec comparatione actus ei conueniret. Nullum ergo esset principium visionis. Cum tamen principium eius esse ponatur hoc ipso, quòd ponatur esse species impressa comparatione eius. Tertio. Quia eiusmodi species deberet esse instrumentum connaturale ad visionem, (obediens enim omne ens creatum potest); atque adeò disponderet aliquod subiectum ad illam. Hoc namque est de ratione instrumenti connaturalis, (vt ex q. 4. supponit

ponit probatum). Sed neque essentiam diuinam ut subiectum posset disponere; quia illa per quidpiam in se receptum indisponibilis est; neque intellectum creatum; quia hic disponitur adæquate per lumen. Aliud autem non est. Ergo, Quarto. Quia eiusmodi species esset accidens innaturale, & violentum omni subiecto; quod est contra rationem accidentis; quia talis esset intellectui vnico suo subiecto, vt pote cui, supposito, quod videat Deum, connaturale est videre illum per essentiam, & non per speciem creatam. Quinto. Implicat ens, quod per suam essentiam nequeat exillere, nisi in statu sibi innaturali, & violento: quia exigeret naturam suam existentiam sibi ipsi violentam: simulque subinde exigeret suam non existentiam: tum simul sibi ipsi naturale, & innaturale esset. Quæ planè sunt implicatoria. Sed talis esset species impressa Dei: quia esset innaturalis, atque aded contra naturam sui subiecti, & obiecti, ad quæ essentialiter ordinatur iuxta dicta; & consequenter innaturalis, & contra naturam sui: quandoquidem, quod est contra naturam finis, nequit esse iuxta naturam medijs essentialiter ordinati ad talem finem. Ergo, Sexto. Talis species esset essentialiter superuacua; quia supponeret obiectum ex se completum in ratione obiecti, & intellectum completum in ratione potentie per lumen. Ergo est impossibilis; quale est omne essentialiter superfluum. Huic sexto argumento iuncto cum primo nuntur vnice Derkennis vbi supra, reiectis alijs. Septimo arguit Recupit, vbi supra Ripalda, Octauo. Talis species, si esset possibilis, ex vna parte esset supernaturalis, vt omnes fatentur. Ex alia verò posset esse substantialis; quia conceptus speciei non opponitur conceptui substantie; siquidem ille cum substantia diuina, & Angelicâ reperitur identificatus. Ergo, si esset possibilis, possibilis esset substantia supernaturalis contra sententiam communem.

107

Sed verò neque hæc me mouent, vt speciem impressam Dei impossibilem repute. Etenim, quod attinet ad primam suppositionem à Recupito factam, fallum imprimis est, speciem impressam de suo conceptu ita esse perfectionem sui obiecti in esse intelligibilem; vt intrinsece, & per essentiam supponat imperfectionem eius consistentem in impotentia ad concurrendum effectiue per se immediatè in sui cognitionem. (Si enim hoc esset de conceptu speciei impressæ; manifestè esset impossibilis species impressa Dei; quia manifestè est impossibilis entitas supponens per essentiam suam talem impotentiam in Deo, connexaque subinde essentialiter cum tali Dei impotentia prorsus chimericâ). Quod autem id sit fallum, probatur primò; quia multa obiecta, quorum dantur, aut circa dubium dari possunt species impressæ, potentiam habeant ad concurrendum effectiue per se immediatè in sui cognitionem, vt cernere est in Angelis, & animabus separatis valentibus iuxta communem sententiam, per se immediatè concurrere effectiue in sui cognitionem, non solum, qua cognoscuntur à se ipsis, sed etiam, qua cognoscuntur ab alijs, quibus intimè præsentibus sunt. Ergo non est de ratione speciei impressæ, supponere in obiecto suo impotentiam oppositam. Itaque, sicut verissimè sunt species impressæ, quæ ad cognoscendum Gabrielem dantur cæteris Angelis; etsi illæ non supponant in Gabriele defectum potentie ad efficiendum immediatè cognitiones, quas ipsæ effi-

ciunt, sed vt summum defectum applicationis talis potentie per præsentiam intum eius; ita verissimè esset species impressa qualitas data ad Deum videndum intellectui alijs completo in ratione potentie intellectiue; etsi ea non supponeret in Deo defectum potentie ad faciendam per se solum cum tali intellectu talem visionem, sed vt summum defectum applicationis talis potentie per decretum ita illam faciendi. Huiusmodi quippe qualitatem, non negat possibilem Recupitus. Sed contendit, eam non fore verè speciem impressam. Secundò probatur id ipsum; quia species impressa, per quam sibi identificatam cognoscit Deus obiecta creata iuxta principia ipsius Recupiti, & aliorum, non supponit intrinsece, & essentialiter obiecta ipsa prout imperfecta modo dicto in ratione intelligibilium; alioquin cum eis vt sic esset talis species, atque aded tota entitas Dei connexa intrinsece, & essentialiter contra sententiam magis communem, & mihi verissimam supraque disp. 4. q. 2. stabilitam; Ergo eiusmodi suppositio non est de conceptu speciei impressæ in vniuersum.

Deinde fallum est, speciem impressam ex suo conceptu esse complementum obiecti, & perfectionem eius in ratione intelligibilis tanquam eius actiuitatem, & instrumentum. Quia pleraque obiecta intelligibilia neque per se, neque per speciem à se productam factiua sunt sui intellectiōis, vt videbimus q. 7. Atque ita absque vilo titulo species, per quam illa fit, dicitur talium obiectorum actiuitas, & instrumentum; subindeque neque adest titulus, cur species potius, quam intellectio ipsa talium obiectorum perfectio esse dicatur. Etenim, quod intellectio sit actus recipiens obiectum, ad illudque terminatus ex suo conceptu, nihil prorsus refert ad hoc, vt species, per quam illa fit, actiuitas, & instrumentum dicatur talis obiecti, quando obiectum nullum confert effectiuum influxum aut in speciem ipsam, aut simul cum ipsa in eius effectum. Quemadmodum, quod vnio materię, & formæ viuents fit actus respiciens ex conceptu suo materiam, & formam, nihil prorsus refert ad hoc, vt semen, per quod illa fit, actiuitas, & instrumentum dicatur ipsius materię, & formæ. Id quod in cæteris quibusque actibus neque immediatè, neque mediatè factis à suis terminis cernere est. Alioquin species identificata cum Deo, aut eertè principium virtualiter effectiuum intellectiōis, qua Deus cognoscit obiectum quoduis creatum, eodem iure ipsius obiecti dicendum esset actiuitas, & instrumentum. Quod est absurdum.

Ex quibus colligitur primò, intelligibilitatem obiectorum, quæ sequitur rationem entis, nullatenus inuolnere in suo conceptu potentiam factiuam intellectiōis, aut immediatè, aut mediatè. Alioquin nullum ens creatum esset intelligibile à Deo; & pleraque à nullo intellectu intelligibilia essent; quia nullum ens creatum intellectiōis diuina, & pleraque nullius intellectiōis factiua sunt aut immediatè, aut mediatè specie à se facta. Intelligibilitas ergo, quæ est passio entis, in solâ aptitudine, sine potentia ad terminandam sui intellectiōem consistit; quia hoc ipso, quod aliquid habet in se aliquid esse, tale esse potest intelligi. Possè autem intelligi aliud non est, quàm posse terminare sui intellectiōem.

Secundò colligitur, ens creatum, quantumvis sit deficiens, & imperfectum in ratione entis.

110 *is*, quantumvisque etiam non sit factuum ab intrinseco intellectus sui, in ratione tamen intelligibilis desciens, & imperfectum dicendum non esse, ut vult Recupitus. Siquidem, quale quale est in se, cum omnimoda perfectione intelligi potest, intelligibileque est subinde, de factoque intellectum à Deo hoc ipso, quod intellectio diuina de eo ab omni penitus imperfectione immunis est.

111 Tertio colligitur, effectum illud desumptum ex August. lib. 9. de Trinit. cap. vlt. *Ab obiecto & potentia patitur notitia*, aut solum habere locum in notitiâ, in quam obiectum aut per se, aut mediâ specie à se productâ effectiue influit; aut, si in omni notitiâ habet locum, solum intendere, obiectum ad existentiam eius aliquâ ratione conducere siue per modum causâ immediatâ, aut mediatâ, siue per modum conditionis causandi. Omne enim obiectum conditio est aliquo modo requisita ad sui veram cognitionem; quæ sola, propriè loquendo, notitia dicitur: quia, quidquid verè cognoscitur, de suo habet aliquo modo, & in aliquo statu esse illud, quod cognitioni subest, siue ipsam terminat, antecedenter ad talem cognitionem, & independentè ab illâ, iuxta explicata à nobis de statibus entium in Pharo Scient. disp. 10. penes quod esse conditio est præuia conducens ad talem cognitionem ad eum modum, quo possibilitas effectus conditio præuia est, & requisita, ut causa euadat proximè potens ad illum producendum, ut ostendimus in eadem Pharo disp. 8. q. 5.

112 Quarto colligitur, speciem impressam in vniuersum non ideo ex parte obiecti se habere; quia actiuitas, & perfectio eius est, ut dicebat Recupitus; sed eatenus solum dici posse se habere ex parte obiecti, & non ex parte potentie, quatenus vltimò complens adæquatum principium cognitionis, atque adeò representationis formalis huius determinati obiecti præ alijs virtualis quædam representatio, virtualisque subinde veluti imago talis obiecti præ alijs censetur esse. Quod munus non habet lumen gloriæ respectu visionis Dei præcisè in quantum eleuatiuum est intellectus ad eam connaturaliter causandam, Ob idque illud ex parte potentie intellectiue, non verò ex parte obiecti intellecti se habere dicitur. Quo sensu autem species impressa præ cæteris cognitionis principijs ex parte obiecti se habere dicitur, eodem, & non alio venit per quamdam metaphoram dicenda sumpta vniuersè semen obiecti. Dico *sumpta vniuersè*. Quia species producta, impressaque potentie ab obiecto, vnde locutio ista desumpta est, maiori cum similitudine, cum strictiori que metaphorâ dicenda venit speciatim obiecti semen. Adde, à multis negari, speciem se tenere ex parte obiecti, & non ex parte potentie. E quibus sunt Egid. Lust. lib. 8. de Beat. 2. p. q. 3. art. 1. & Oued. 1. 2. tract. 1. contr. 8. punct. 5. Sed his est de modo tantum loquendi, in qua cum communi in sensu explicato cenfeo loquendum.

113 Ex quibus omnibus concluditur, ad conceptum, siue ad essentiam speciei impressæ in vniuersum dumtaxat requiri, quòd sit vltimum complementum principij adæquati cognitionis huius determinati obiecti præ alijs. Aut certè, qualitatem istud prædicatum habentem censemus debere appellari speciem impressam, iuxta communem Doctorum existimationem, & acceptionem: possibilemque subinde asserimus speciem

impressam comparatione visionis Dei. Quòd si quis non istam, sed qualitatem habentem insuper prædicatum supponens imperfectionem Deo impossibilem speciem impressam dici velit, vltro ei fatebimur, huiusmodi speciem impressam impossibilem esse. Sed neque ipse negare poterit, esse possibilem qualitatem visionis Dei factiuam, quam nos vocamus speciem impressam, & cuius solius possibilitatem conamur adstruere. Fietque, ut quæstio ad solum nomen reducatur, ut solent plerunque, quæ circa essentias rerum versantur. An scilicet qualitas, quam omnes iam consueverunt possibilem; vel potius qualitas, quam omnes etiam iam impossibilem iudicamus, species impressa Dei appellanda sit. Stando igitur in acceptione speciei impressæ, quam omnibus benè loquentibus retinendam esse probauimus, promptum erit ex dictis diluere argumenta Recupiti proposita n. 106.

114 Ad primum respondeo, quidquid sit de impossibilitate accidentis subiectiui nullius subiecti perfectibilis; nequaquam esse impossibile, accidens, quod arguens appellat obiectiuum, nullius obiecti perfectiui in sensu intento ab ipso arguente. Tale enim est accidens possibile, quod nos appellamus speciem impressam effectiuam visionis Dei, ut constat ex dictis.

115 Ad secundum respondeo, apud me, qui cenfeo, Deum non titulo obiecti, sed titulo tantum causæ vniuersalis concurrere ad visionem sui, atque adeò illum nullum ius ad talem visionem titulo obiecti habere, connaturale principium ipsius visionis esse speciem impressam, utpote habentem simul cum intellectu eleuato connaturale, imò & adæquatum ius ad illam. Apud eos verò, qui putant, Deum per modum obiecti concurrere ad visionem sui, atque adeò ius aliquod titulo obiecti habere ad illam simul cum intellectu eleuato, cenfeo etiam, speciem impressam, si detur, connaturale principium fore visionis. Licet enim ea in tali opinione necessaria non sit ad constituendum connaturale, & adæquatum visionis principium; constituet tamen nihilominus casu, quòd detur, iusque ad visionem, quod in obiecto cum intellectu eleuato adæquatum esset, posita specie inadæquatum erit: quia cum specie ipsa diuidetur. Vniuersaliter enim, quoribus causæ sufficienti ad effectum (quæ sumpta seorsim ius adæquatum haberet ad illum, connaturaliterque subinde influxum adæquatum in illum conferret) accedit altera de suo etiam sufficiens ad eundem effectum; ambarum ius ad talem effectum inadæquatum redditur; ambarum simul subinde connaturaliter ad eum concurrunt concursibus inadæquatis, siue partialibus. Addo, stando in dictâ sententiâ, ex suppositione, quòd Deus decerneret, ut posset, negare sibi concursum debitum obiectiuum, fore, ut ius ad visionem, quod speciei eum intellectu eleuato competeret, tunc adæquatum esset. Si quis tamen, stando in sententiâ dictâ, contendat, Deum per modum obiecti simul cum intellectu eleuato non posse non vindicare sibi ius adæquatum ad visionem; atque adeò non esse possibilem superadditam qualitatem, cui in eius conspectu visio villo modo debita sit: hoc toto admisso, adhuc poterit dici, possibilem esse superadditam qualitatem, quæ simul cum Deo ut obiecto, & cum intellectu eleuato supernaturaliter, id est, concursu sibi indebito, ad visionem possit concurrere: quia talis qualitas necunde probari potest impossibilis. Quæ subinde, etsi sit principium

pium obedientiale visionis. species impressa nihilominus etiam veniet dicenda: quia etiam erit vitium complementum principij adæquati visionis huius obiecti præ alijs, quod ipsa constituet. Neque sequitur hinc, lapidem dici etiam posse speciem impressam, admissio insuper, quod lapis sit eleuabilis ad visionem causandam, vt probabilis opinio fert: quia lapis solum habet iuxta sententiam istam virtutem omni creaturæ communem ad omnes affectus possibiles eleuabilem. At illa qualitas insuper haberet specialem virtutem ad solam visionem eleuabilem, (à quâ haberet esse speciem impressam); sicut intellectus specialem citra omne dubium præ cæteris creaturis virtutem habet eleuabilem ad visionem, etiam stando in dictâ sententiâ. Ex quibus etiam patet, quid sit respondendum ad tertium.

116 Ad quartum dico, speciem impressam, quam adstruimus possibilem, esse accidens innaturale intellectui considerato secundum se; ipsi verò prout instructo lumine gloriæ esse conuaturale. Sed esto, sit ei omnibus modis innaturale. Hinc non sequitur, esse eidem violentum, vt patet in ipso lumine, quod citra dubium est accidens suo unico subiecto, scilicet intellectui, innaturale; nec tamen eidem violentum est. Innaturale enim dicitur, quod est præter debitum, aut etiam exigentiam naturæ, violentum verò, quod contra exigentiam, & debitum naturæ est. Ex quo patet, quid sit respondendum ad quartum. Quod, si quid probaret, probaret vtique, nec lumen gloriæ, nec alia huiusmodi innaturalia accidentia possibile esse.

117 Ad sextum respondeo, speciem impressam in meâ sententiâ ne naturaliter quidem esse superfluum, nedum essentialiter, vt apparebit ex dicendis q. 8. In sententiâ autem tribuente Deo influxum specialem obiectiuum, etsi naturaliter necessaria non esset; essentialiter tamen non esset superflua; tum quia, semel datâ, obiectum solum conferret in visionem concursum connaturalem partialem; necessariusque iam esset subinde concursus speciei ad adæquatum connaturalem influxum: tum quia ex hypothesi, quod Deus negare sibi vellet specialem concursum obiectiuum, species iam esset necessaria simpliciter ad connaturalem influxum iuxta dicta num. 115. Sed esto non posset concurrere species ad visionem, nisi solum obedientialiter, adhuc non haberet superfluitatem reddentem eam impossibilem, vt non habent aliæ virtutes merè obedientiales ad effectus, qui aliunde sufficientes causas sui connaturales habent. Ad septimum iam supra est satisfactum.

118 Ad octauum denique dico, esto ex sententiâ nostrâ sequeretur esse possibilem speciem supernaturalem substantialem, nullum fore id absurdum; tum quia absolute est probabile, substantiam supernaturalem adhuc per se subsistentem non repugnare: tum quia aliquod complementum substantiale, & supernaturale substantiæ naturalis per se subsistentis non videtur negari posse possibile propter vnionem hypostaticam, quæ tale quid est. Species autem supernaturalis substantialis complementum quoddam substantiæ naturalis censeri posset. Cæterum, ne huiusmodi quidem speciem substantialem esse possibilem, sequitur ex sententiâ nostrâ: quia species, quam nos possibilem adstruimus, cum sit quid adiectum intellectui, & ei inherens, non potest non esse quid ex suo conceptu accidentale.

Postremò Amicus, vbi supra, reiectis videri aliorum argumentis vt parum efficacibus ad probandam impossibilitatem speciei impressæ Dei, inde eam probat. Quia species impressa essentialiter ordinatur ad expressam. At species expressa Dei repugnat. Ergo & impressa. Sed verò non repugnare, sed dari de facto in videntibus Deum speciem expressam ipsius Dei, satis superque ostendimus supra disp. 17. q. 11. contra Amicum ipsum, & alios. Adde tamen, etsi repugnaret speciei expressæ Dei, supposito, quod non repugnat, sed de facto datur Dei visio, fore vtique, vt non repugnaret species impressa; quia non est, vnde repugnet principium accidentalitatis ex parte obiecti se habens, quod intellectui adiunctum inuenit eum ad producendum Dei visionem; in quocunque demum Dei visio dicatur consistere. Tale autem principium dicimus fore speciem impressam, quantumuis esset impossibilis, salua possibilitate visionis, species expressa. Alia præterea argumenta affert, & latè extendit. Quos vbi supra contra possibilitatem speciei impressæ Dei. Quæ tamen omittimus; quia ex dictis iam, & ex dicendis in seqq. facile ab vnoquoque poterunt dilui.

QVAESTIO VII.

Quot modis possit, aut etiam debeat Deus concurrere ad producendam visionem beatificam.

119 **C**ertum est apud omnes, Deum per modum causæ primæ & posse, & debere concurrere ad productionem visionis beatificæ; adeò, vt hæc nullatenus existere possit sine tali concursu. Quod omnibus omnino effectibus creatis, etiam, qui à causis secundis fiunt, commune est, vt alibi ostenditur. Huiusmodi autem concursus liberum esse, oriundumque immediate ab omnipotentia diuinâ, non minus est exploratum, & apud omnes in confesso. Est tamen dubium, an Deus aliter per modum obiecti possit, aut etiam debeat concurrere ad visionem sui, concursu videlicet oriundo immediate à naturâ, aut etiam ab attributis, ac relationibus diuinis.

120 Molin. 1. p. q. 12. art. 1. disp. 1. 5. Petet. & disp. 2. §. licet. Valen. punc. 2. §. Primò intelligitur. Fasol. dubit. 9. n. 31. & 32. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 12. §. 19. Salas 1. 2. trac. 2. disp. 5. n. 40. Gran. trac. 4. disp. 5. sec. 4. Maratus disp. 10. sec. 2. Ripal. in manuscript. de visione. Arriag. disp. 8. sec. 4. & alij plures, præter concursum causæ primæ oriundum ab omnipotentia, & alium concursum specialem, & obiectiuum oriundum immediate à naturâ, & attribuant Deo respectu visionis beatificæ. Quæ quidem concursum naturalem, & necessarium arbitratum esse Molina, sequè, ac concursum aliorum quorumcunque obiectorum naturaliter operantium. Facetur tamen, esse Deo absolute liberam productionem visionis: tum quia intellectus, & lumen, à quibus ea dependet liberè, ab ipso conseruantur; tum maxime quia concursus omnipotentis, quo ad ipsam concurrat, liber est. Consentit huic sententiæ Maratus supra sec. 1. sine, Probabilemque reputat Becanus 1. p. trac. 1. cap. 9. q. 2. num. 4. Contrariam tamen tenent Salas, Soar. Fasol. Ripal. & alij asseuerantes, non posse